

Ткачук М.
студентка групи МЕ-1
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир
Науковий керівник:
Бондарчук В.В.
к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир

НЕТАРИФНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСБАЛАНСІВ

Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі набувають все більшої популярності в сучасному глобалізованому світі. Наразі основним торговельним партнером України є Європейський союз, тож варто розглянути як ЄС використовує нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Розглядаючи інструменти нетарифного регулювання в ЄС, слід відзначити активне і ефективно використання заходів як економічного, так і адміністративного характеру.

Поняття захисних заходів об'єднує різні нетарифні заходи, що застосовуються у зовнішньоторговельній практиці ЄС, на які поширюється єдина процедура введення і застосування таких заходів. Застосовуються захисні заходи на підставі рішення уповноваженого органу у випадках, коли імпорту товару здійснюється в таких обсягах або на таких умовах, які завдають або можуть завдати серйозної шкоди національним виробникам. Захисні заходи передбачають можливість випуску товару у вільний обіг на митній території ЄС тільки після завершення процедури імпорту санкціонування, тобто після виконання встановлених компетентним органом умов ввезення конкретного товару на митну територію ЄС.

Захисні заходи, що застосовуються ще на стадії розслідування, називаються попередніми захисними заходами. Такі заходи можуть бути прийняті на термін більше 200 днів, по-перше, при виникненні критичних обставин, коли зволікання з введенням будь-якого обмежувального заходу може спричинити великі збитки, і, по-друге, коли попереднє вивчення умов імпорту надало докази заподіяння серйозного збитку національним виробникам. При цьому, якщо згодом буде встановлено, що підстав для введення захисних заходів немає, всі кошти, сплачені імпортером в порядку реалізації попереднього заходу, будуть йому відшкодовані.

Правила прийняття захисних заходів в ЄС передбачають, що такі заходи не повинні істотно впливати на внутрішній ринок і можуть носити тільки тимчасовий характер. Їх дія повинна бути обмежена терміном, достатнім для досягнення цілей введення таких заходів, і в жодному разі не може перевищувати період в 4 роки, з можливістю продовження дії заходу один раз ще на 4 роки (актами про окремі заходи нетарифного регулювання можуть бути передбачені також інші терміни).

Серед нетарифних заходів економічного характеру особливу роль в ЄС відіграє антидемпінгове регулювання. ЄС входить в першу трійку держав і митних союзів, які лідирують за кількістю антидемпінгових розслідувань. Антидемпінгові заходи введені і поширюються зараз приблизно на 0,5% загального обсягу імпорту товарів на митну територію Європейського Союзу.

Нормативне регулювання застосування антидемпінгових заходів в ЄС характеризується тим, що, по-перше, воно виведено з компетенції держав-членів і передано у відання європейської адміністрації, а по-друге, воно, в силу членства ЄС в СОТ, має вибудовуватися в суворій відповідності з нормами Угоди про тлумачення статті VI ГАТТ [1].

Основним джерелом, що регулює сьогодні антидемпінгове практику в ЄС, є Постанова ЄС №384/96 від 22 грудня 1995 р. "Про захист проти демпінгового імпорту з країн, які не є членами ЄС" [2].

Практика застосування антидемпінгових заходів єдина по відношенню до всіх країн-імпортерів. Однак в ряді випадків ЄС може приймати спеціальні положення щодо країн з неринковою або перехідною економікою. Крім того, наявність постанови Ради ЄС про захист проти демпінгового імпорту не виключає можливості укладення спеціальних угод між ЄС і третіми країнами.

Антидемпінгові заходи в ЄС можуть бути застосовані тільки в разі доведення двох фактів – демпінгу та заподіяння шкоди національній промисловості в результаті такого демпінгу.

Найбільше вжитих антидемпінгових заходів припадало на азіатський імпорт (71,06%), імпорт з Європи (23%), Америки (3%), Африки (2,24%) і Австралії (0,70%). Настільки значне переважання антидемпінгових заходів щодо імпорту з країн Азії пояснюється в першу чергу стрімким зростанням конкурентоспроможності товарів з цього регіону..

Аналізуючи статистику обмежувальних заходів, що використовуються ЄС щодо російських товарів (рис. 1.1), бачимо що в порівнянні з 2012 роком в 2016 році збільшилося застосування захисних заходів які зберігаються відносно російських товарів. Це пов'язано перш за все з введеними санкціями. На 1 квітня 2016 року антидемпінгові заходи діяли проти 7 товарних позицій (нітрат амонію, безшовні труби, ферокремній, зварні нелегіровані труби, фітинги для труб, трансформаторна сталь, алюмінієва фольга). В 2012 році таких товарних позицій було лише 5. Російські товари є лідерами по застосуванню антидемпінгових заходів серед усіх товарів, що походять з європейського континенту [3].

Ефективним нетарифним інструментом економічного характеру в ЄС залишаються податки і збори. Незважаючи на значний прогрес в уніфікації правил застосування нетарифних інструментів в ЄС, у сфері оподаткування провідну роль як і раніше грають національні регулятори.

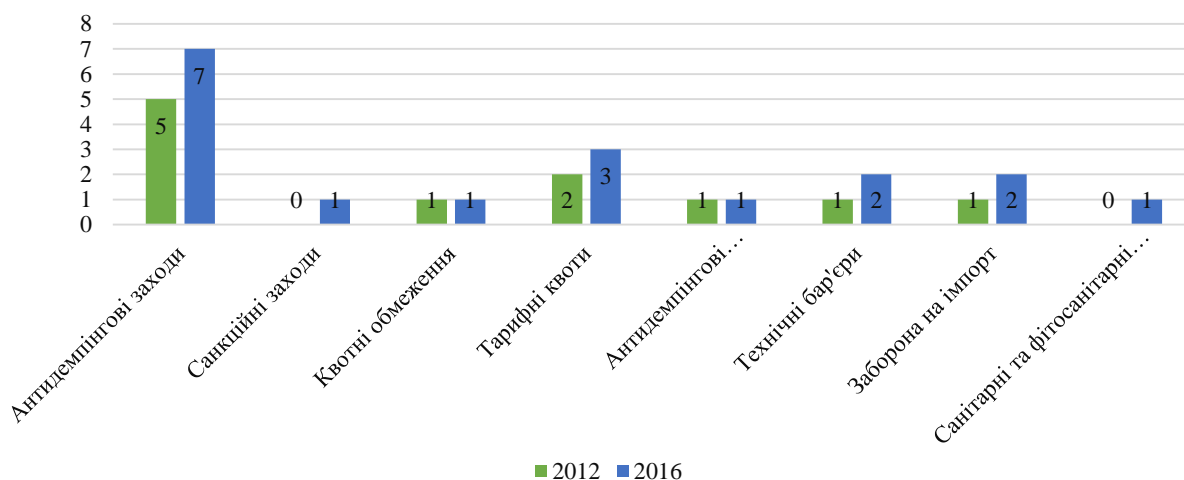

Рис. 1. Обмежувальні заходи, що діють на території ЄС щодо російських товарів

Таким чином, ми бачимо, що серед нетарифних заходів економічного характеру найчастіше застосовуються антидемпінгові інструменти. При цьому нормативне регулювання антидемпінгових заходів в ЄС характеризується, з одного боку, тим, що воно виведено з компетенції держав-членів і передано у відання європейської адміністрації, а з іншого боку, в силу членства ЄС в СОТ, має вибудовуватися в суворій відповідності з нормами угоди про тлумачення статті VI ГАТТ.

Список джерел:

1. Угода про застосування Статті VI Генеральної угоди з тарифів та торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_010
2. Про захист проти демпінгового імпорту з країн, які не є членами ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ips.ligazakon.net/document/view/EU090053>
3. Трошкина Т.Н. Нетарифные меры в системе государственного регулирования международной торговли: на примере развитых стран: дис. ... канд. экон. наук.: 08.00.14. – Москва, 2010. – 187с.